

DR. CSAPODY ISTVÁN
(1930–2002)

BARTHA DÉNES

Alig egy évvel ezelőtt a Soproni Szemle hasábjain (54. évf. 4. szám) 70. születésnapja alkalmából köszönthettük dr. Csapody Istvánt, s kívánhattunk neki alkotóerőben gazdag éveket. Bár egyre súlyosbodó betegsége mindenki előtt nyilvánvalóvá vált, a halálhír mégis váratlanul ért minket. 2002. január 8-án örökre eltávozott közülünk. Fájdalmas kötelességként vettünk búcsút Tőle a Szent Mihály temetőben, de felemelő érzés tudni azt, hogy szellemisége örökre itt marad közöttünk.

Életútjának fontosabb állomásait a fent idézett köszöntő tartalmazza, az életrajzi adatokat mellőzve így munkássága, emberi mivolta előtt tiszteleghetünk e helyen. A hányattatásokat, megpróbáltatásokat sem nélkülöző élet szilárd erkölcsöt, erős hitet, vas akaratot edzett Csapody Istvánban, megingathatatlan jelleme példaképpé emelheti őt minden fiatal előtt.

A botanika szeretete, a növények iránti rajongás életének minden percét átszötte, fáradhatatlan munkabírása, kitartása Európa botanikusainak élvonalába emelte. Neve hazánkban a Nyugat-Dunántúli flóra- és vegetációkutatással forrott össze, haláláig e térség növényvilágának legjobb ismerője volt. Publikációi, előadásai révén hamar megismerték őt az osztrák, német, svájci, szlovák botanikusok, akikkel gyümölcsöző munkakapcsolatot alakított ki. 4 szakkönyve, csaknem 200 tudományos és ismeretterjesztő közleménye örök írásos tanúja lankadatlan szorgalmának, lenyűgöző tudásának, örökös tenniakarásának. Több ezer tételből álló, messzeföldön híres herbáriumot hordott össze, féltett kincsét élete vége felé a szombathelyi Savaria Múzeumnak ajándékozta.

Oktatónak készült, de a kegyetlen sors 1958-ban eltávolította őt az Erdőmérnöki Főiskola katedrájáról. Mégis tanítónkká vált, s az ifjúság természetszeretetre való nevelésével legalább akkora eredményt ért el, mint botanikai munkálkodásával. Ő szervezhette meg a szombathelyi Tanárképző Főiskola 1985-ben induló növényrendszertani oktatását, s lehetett a tárgy első előadója. Az 1990-es években a soproni egyetem doktorandusz képzésében Fitocönológia tárgyat hirdetett, amit hallgatóinak nagy odaadással tartott. De kivette részét a Természetvédelmi szakmérnöki képzésből is, ahol a növényvilág védelmét helyezte a középpontba. 23 éven át elmaradhatatlan tagja volt a Kitaibel Pál középiskolai tanulmányi verseny zsűrijének, s megszámlálhatatlanok azok az ismeretterjesztő előadások, amiket kicsiknek és nagyoknak Sopronban és szerte az országban tartott a növényvilág csodáiról.

Nem hallgathatjuk el Csapody István természetvédelmi elkötelezettségét sem. Oly korban harcolt a természeti értékek megóvása érdekében, amikor a természetpusztítást inkább erénynek, mint bűnnek könyvelték el, s a természetvédőknek jobbára csak szélmalomharc jutott osztályrészül. Konok kitartása eredményeképp csaknem tíz tájvédelmi körzet, a Fertő–Neusiedlersee osztrák-magyar közös nemzeti park alapjainak lerakásában oroszlánrészt tulajdoníthatunk neki. Bátran kijelenthetjük azt is, hogy Csapody István a nyugat-magyarországi természeti értékek megóvása, pusztításuk lassítása vagy megállítása érdekében többet tett, mint az előtte szorgoskodók együttvéve. E tevékenységéért külföldön is a magyarországi természetvédelem egyik apostolát tisztelik benne.

Szülővárosának, Sopronnak már fiatalon közéleti személyiségévé vált. Tagja volt többek között a TIT Győr-Sopron megyei Biológiai Választmányának, a TIT Győr-Sopron városi szervezete elnökségének, a METESZ Hidrológiai Társasága soproni csoportjának, a Soproni Városszépítő Egyesület elnökségének, a Soproni Szemle szerkesztőbizottságának. S legrégebbi tagját gyászolják most asztaltársai a soproni Kitaibel Pál Természettudományi Asztaltársaságban.

Meg nem alkuvó jellemének, sziklaszilárd meggyőződésének köszönhetően elismeréseket, címeket, kitüntetések java részét csak élete vége felé kapott. A Pro Natura és Pro Urbe Sopron díj, az Osztrák Köztársaságért Aranyérem mellett engesztelést jelentett számára a soproni egyetem címzetes egyetemi tanára, majd tiszteletbeli doktora (dr. honoris causa) cím, s végül a küzdelmes, eredményekben gazdag életút elismeréseként a Széchenyi-díj.

Csapody Istvánt élete nehéz pillanataiban – melyekből bőven volt része – töretlen hite segítette át. Csak a kegyetlen betegség tudta megtörni, halála úgy Sopronnak, mint a hazai botanikának pótolhatatlan veszteség.